

OMSTANDIG HEDEN

De binnenkant van het arbobeleid

Het arbobeleid verschuift van de binnenkant, het verbeteren van de arbeidssituatie van de werknemers, naar de buitenkant, het volume van de sociale zekerheid. Met die samenvatting kondigt Ruud Vreeman (Tweede Kamer, PvdA) in het decembernummer van *Arbeidsomstandigheden* 1994 zijn kritische opstelling aan bij de discussie over de deregulering van de Arbowet. Marktprikkels en 'snelle arbodiensten' verdringen naar zijn idee te veel de betekenis voor veiligheid, gezondheid en welzijn van onderzoek naar en verbetering van arbeidsomstandigheden.

Wat is de positie van de binnenkant van het arbobeleid in dit krachtenveld? Behoudens aanpak van VGW-problematiek, levert preventie een bijdrage aan het volumebeleid. Vooralsnog is die bijdrage echter bescheiden, in relatie tot de effecten van de nu gehanteerde WAO-keuringsregimes. Wat toe te voegen is aan de discussie, is dat onderzoek naar en verbetering van arbeidsomstandigheden anno heden zich richt op het aanreiken van 'meervoudig effectieve oplossingen'. De aanpak van knelpunten voor veiligheid, gezondheid en welzijn gaat daarbij samen met de aandacht voor efficiënter werken in de bedrijven/de bedrijfstak. Bij die aanpak speelt de medezeggenschap van de werkvloer een cruciale rol. In gevallen werken bedrijven en hun branche-organisaties samen: reguleren de eigen problematiek en komen stapsgewijs tot normstelling. Op enige termijn incasseren ze dan de eigen marktprikkels.

Een voorbeeld om dit te verduidelijken. Steigers bouwen en afbreken is zwaar werk. Tillen, sjouwen, monteren en demonteren, vaak in ongemakkelijke houdingen, van zware steigerelementen. Veel rug- en schouderklachten en een hoog verzuim (18,5%, waarvan ongeveer de

helft toe te schrijven is aan klachten van nek, schouders en ledematen). Een klassiek-ogende aanpak leidde hier tot de dubbele oplossing: vermindering lichamelijke belasting én efficiënter werken. Een paar kenmerken van die aanpak (opdracht-verstrekkend bedrijf, Stichting Arbeid, TNO).

Bij de voorbereiding is duidelijk gemaakt dat werknemers een centrale rol gaan spelen bij het opsporen van knelpunten en het zoeken naar oplossingen. Bij de risico-inventarisatie komen, naast de lichamelijke problematiek, duidelijke knelpunten in werk en werkorganisatie naar voren. In een oplossingsessie worden per knelpunt mogelijke maatregelen opgesteld. Voor alle maatregelen worden consequenties voor het bedrijf aangegeven. Haalbare maatregelen worden in de praktijk uitgetest. De tests geven aan in hoeverre voldaan wordt aan een opgesteld programma van eisen. Na voorlichting aan alle werknemers wordt de nieuwe werkmethode op grote schaal geïntroduceerd. Uit de evaluatie blijkt dat wordt voldaan aan de dubbele doelstelling.

Enerzijds is hier aan de binnenkant gewerkt aan vermindering van risico's voor veiligheid, gezondheid en welzijn. Anderzijds is een efficiencyverbetering bereikt, is het concurrentievermogen versterkt. Op die manier wordt werken aan de binnenkant een normale bedrijfsinvestering.

Alfred A.F. Brouwers
TNO Centrum voor Arbeid